

Oponentský posudek na bakalářskou práci

Katarína Džunková: Medzi riadkami. Jazyk a spoločnosť Slovenského štátu na pozadí denníka Gardista.

V projekte bakalárskej práce autorka píše, že pôvodne sa chcela venovať rozboru oficiálnych periodik Slovenského štátu a zskúmať, akým spôsobom pracujú se zpravodajskými informáciami, zejména pokud se týče manipulace, objektivity a zveřejňování utajených informací. Škoda, že z pôvodného záměru sešlo, že Katarína Džunková zůstala jen u jazykového a stylistického popisu jediného periodika, Gardisty, a především že zcela rezignovala na historický kontext. V úvodu pak doplňuje, že nechce hodnotit válečné události ani stanoviska redakce s odůvodněním, že by to nebylo možné z technických a ani objektivních příčin. Ale pročpak by to nebylo možné?

Vlastní práce je členěna do šesti kapitol, které jsou poněkud nesourodé. V první krátké kapitole se autorka pokusila začlenit žurnalistiku do kontextu kultury Slovenského štátu, jak zní její název, ale zůstala jen u vyčíslení počtu vydaných knih a časopisů. Podiv u mne rovněž vyvolalo konstatování: „Je viacero pohľadov, ako sa dívať na SŠ /Slovenský štát/ hoci len z kultúrneho Hradiska. (...) Objektivne posúdenie týchto názorov by si vyžadovalo analýzu nožstva dielčich, nespracovaných dokumentov a najmä optiku pozorovateľa nezaťaženeho akýmkoľvek kontextom alebo historickou školou...(podtrhla E.I.) Proboha, co je to za nesmysl? Právě zařazení do historického kontextu je největší minus této bakalářské práce.

Druhá kapitola je věnována formální stránce periodika Gardista. Autorka popisuje jeho vizuální podobu a jednotlivé rubriky a uvádí, že citace ze zahraničního tisku sloužily k podpoře pozitivního obrazu o Slovensku. Svoje konstatování, že Gardista se snažil alespoň o částečnou zpravodajskou objektivitu, dokládá na příkladu, jak třetí výročí vzniku SŠ mapoval zahraniční tisk v Německu, Rumunsku, Bulharsku, Maďarsku a dokonce v Protektorátu Čechy a Morava. Na rozdíl od autorky citace z tisku německých satelitů za velký příklad objektivity nepovažují.

Třetí kapitola je věnována otázce jazykových prostředků. Nejde ale o jazykový rozbor, jak se v úvodu k této kapitole praví, ale o stručný popis těchto prostředků a jejich užití. Ve čtvrté kapitole se autorka zaměřila na obsahovou stránku periodika Gardista. Uvádí, že o stavu národního hospodářství informoval Gardista věcně, za použití statistik či zveřejněním předpisů, ale pak uvádí citáty, které jsou s tímto konstatováním v rozporu. Navíc jako by neměla schopnost uvědomit si antisemitismus ve vyjadřování Gardisty. (s. 24-25). Pokud se týče národních záležitostí, autorka konstatuje, že Gardista uveřejňoval v každém čísle „zdravě vlastenecké“, ale i útočně nacionalistické články a uvádí, že „slovacitu“ zneužil k ideologickému účelu. Jako doklad svého tvrzení předkládá pouze výčet názvů článků z jednoho čísla Gardisty (2.9.1939), což nemá žádnou vypovídací hodnotu. V této kapitole si rovněž všímá vztahu Gardisty k Čechům, speciálně pak k Benešovi, velmi stručně k Maďarsku. Židovskou otázku téměř pomíjí, omezila se jen na konstatování, že židovská tematika je téměř v každém čísle Gardisty a citát o životě ve „sběrných střediscích“.

Třístránková samostatná kapitola Pokus o komparáciu si nezaslouží být samostatnou kapitolou, nehledě na to, že k žádnému srovnání s jinými periodiky (avizovaným Slovákem a Českým slovem) autorka nepřistoupila. Všímá si jen rozvíjejících se slovensko-chorvatských vztahů a propagace slovensko-chorvatského přátelství, ale bez jakékoli zmínky o historických souvislostech.

Jako značně kontroverzní chápu šestou kapitolu nazvanou Společenské jazy. V úvodu autorka uvádí: „V publicistických článkách a zvláště v úvodníkách zase vidno málo spomínanú snahu SŠ o morálne pozdvihnutí človeka a to nielen kvoli lojalite štátu, ale pre

dobro samotné.“ Nemohu než znovu opakovať, než že bez uvedenia historického kontextu čtenár nutne musí dospieť k falešným záverom. Podobné je to v časti nazvané Sociálny štát, kde štát je prezentovaný ako strážca všeobecného dobra a citáty jsou předkládány jako důkazy, že slovenská republika dbala o sociální rozměr své politiky.

Závěrem musím s politováním konstatovať, že predložená bakalárska práca není ani historickou analýzou, ani jazykovým rozborem, jen nesystematickým popisem některých jevů. Za podstatný nedostatek navíc považuji, že autorka nedošla k žádným závěrům, které by vplynuly z popisovaných jevů.

Hodnotím známkou: **dobře**

Eva Irmanová